

Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee arvamus teemal „Komisjoni teatis Euroopa Parlamendile, nõukogule, Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomiteele ning Regioonide Komiteele „Kliima- ja energiapoliitika raamistik ajavahemikuks 2020–2030””

COM(2014) 15 final

(2014/C 424/06)

Raportöör: **Ulla SIRKEINEN**

8. mail 2013 otsustas Euroopa Komisjon vastavalt Euroopa Liidu toimimise lepingu artiklile 304 konsulteerida Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomiteega järgmises küsimuses:

„Komisjoni teatis Euroopa Parlamendile, nõukogule, Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomiteele ning Regioonide Komiteele „Kliima- ja energiapoliitika raamistik ajavahemikuks 2020–2030””

COM(2014) 15 final.

Asjaomase töö ettevalmistamise eest vastutav põllumajanduse, maaelu arengu ja keskkonna sektsioon võttis arvamuse vastu 22. mail 2014.

Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee võttis täiskogu 499. istungjärgul 4.–5. juunil 2014. aastal (4. juuni istungil) vastu järgmise arvamuse. Poolt hääletas 198, vastu hääletas 23 ja erapooletuks jäi 13.

1. Järeldused ja soovitused

1.1 Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee teeb järgmised järeldused:

- Euroopa Komisjoni teatise eesmärk on muuta kliima- ja energiapoliitika paremini prognoositavaks,
- teatise võetakse nõuetekohaselt arvesse tohtuid muutusi, mis on toimunud, ja ulatuslikke kogemusi, mis on saadud pärast ELi 2020. aasta poliitikameetmete vastuvõtmist,
- lisaks muudavad valitsustevahelise kliimamuutuste rühma hiljutised tähelepanekud 2020. aasta järgse ELi kliima- ja energiapoliitika ettevalmistamise veelgi õigeaegsemaks.

1.2 Komitee toetab

- ettepanekut kehtestada kasvuhoonegaaside heite vähendamise eesmärk 2030. aastaks 40 %-le, sest see on kooskõlas 2050. aastaks seatud 80–95 % vähendamise eesmärgiga ning samas jätkuvalt ambitsioonikas,
- ettepanekut seada taastuvate energiaallikate osakaalu ühiseks eesmärgiks vähemalt 27 %; seejuures peab komitee vastupidiselt komisjoni ettepanekule vajalikuks seada ka riiklikud eesmärgid,
- komisjoni kavatsust esitada energiatõhususe kohta uusi ettepanekuid pärast praeguste meetmete hindamist käesoleval aastal,
- ettepanekut uue järkjärgulise juhtimismeetodi kohta.

1.3 Komitee soovitab

- kasutada rakendamiseks kõige kulutõhusamaid meetmeid, et vähendada kahjulikke tagajärgi ja kaitsta kõige haavatumaid energiatarbijaid,
- võtta arvesse energiatõhususe valdkondlikke eesmärgi, näiteks ehitussektoris, et kasutada ära selle kõige paljutõotavama viisi tohtu potentsiaal energiapoliitika eesmärkide saavutamiseks kulutõhusal viisil,

- töötada välja kavandatud riiklike kavade koostamise ja rakendamise meetodid, kaasates tõeliselt kodanikühiskonda ja tehes kohustuslikuks konsulteerida naaberriikidega enne kaugelelatuvate tagajärgedega riiklike otsuste tegemist,
- astuda otsustav samm Euroopa energiaühenduse suunas, koordineerides riiklike kavasad, eeskätt eesmärgiga tagada ELi energiavarustus,
- võtta otsustavaid meetmeid, et vähendada ELi väga suurt sõltuvust ebausaldusväärsetest energiaallikatest, muu hulgas siduvate riiklike eesmärkide seadmisega taastuvate energiaallikate arendamiseks,
- suurendada abi Euroopa naabruspoliitikaga hõlmatud assotsieerunud riikidele vähese CO₂-heitega majanduse arendamisel,
- anda rohkem teavet plaanide kohta tõhustada meetmeid heitkogustega kauplemise süsteemi mittekuuluvates sektorites, eelkõige transpordi, põllumajanduse ja maakasutuse valdkonnas,
- anda rohkem teavet keskkonnahoidlike töökohtade loomisel tehtud edusammude kohta,
- tagada piisavad meetmed, et vältida süsinikdioksiidi leket energiamahukates tööstusharudes,
- võtta probleemidele tõeliste lahenduste pakkujatena radikaalseid innovatsiooni ja uurimistegevust edendavaid meetmeid koos vähese CO₂-heitega majanduse jaoks vajalike seadmete tootmist edendavate meetmetega, tagades samas, et tööstuse eesmärkide saavutamist toetatakse parema väljaõppega,
- seada põhiprioriteediks kliimapoliitika meetmete rahvusvaheline arendamine ja pöörata samaaegselt suuremat tähelepanu kliimamuutustega kohanemisele. See tähendab ka Euroopa tööstusharude õigustatud huvide esindamist WTO raames toimuvatel läbirääkimistel ja ka Atlandi-ülese kaubandus- ja investeerimispartnerluse puhul, kuna kõnealused tööstusharud on Euroopa rangema energia- ja kliimapoliitika tõttu rahvusvaheliselt konkurentsivõimelised.

2. Sissejuhatus

2.1 Pärast seda kui Euroopa Ülemkogu tegi märtsis 2008 otsuse kliima- ja energiapoliitika 20-20-20 eesmärkide kohta, **on palju muutunud. Esiteks** on aset leidnud raskeim sõjajärgne majanduskriis, millest taastumine on Euroopas alles alanud ja veel nõrk. **Teiseks** ei ole paljud teised olulised osalejad järginud ELi eeskuju eesmärkide seadmisel ja meetmete võtmisel kliimamuutuste leevendamiseks. **Kolmandaks** on USAs toimunud kildagaasi revolutsioon muutnud energia- ja maastikku, vähemalt neis sektorites, mida mõjutab gaasisektor, muutes sellega konkurentsi tasakaalu. **Neljandaks** on energia jaemüügihinnad viimaste aastate jooksul suures osas ELis kiiresti tõusnud, seades sellega ohtu tööstuse konkurentsivõime ja haavatavad tarbijad. **Viidendaks** on hiljutised poliitilised arengud Ukrainas samuti näidanud tõsisel viisil, kui oluline on vähendada ELi sõltuvust Venemaa fossiilsetest energiaallikatest. **Kuuendaks** on aga taastuvate energiaallikate valdkonnas toimunud ka tõeliselt revolutsioonilised tehnoloogilised arengud, mis muudavad vähese CO₂-heitega energiatootmise järjest kulutõhusamaks. Seoses sellega soovib komisjonil ulatuslikumalt levitada oma analüüsi, milles märgitakse, et „vähese CO₂-heitega majandusele üleminekuga seotud kulud ei erine märkimisväärselt kuludest, mis tuleb paratamatult kanda seoses vananeva energiasüsteemi uuendamisega, fossiilkütuste hinnatõusuga ning kehtiva kliima- ja energiapoliitika järgimisega”. Lisaks „prognoositakse ajavahemikuks kuni 2030. aastani energiasüsteemi kulude suurenemist ligikaudu 14 %-ni SKPst (2010. aastal oli vastav näitaja u 12,8 % SKPst). Samas vähenevad märkimisväärselt kütustega seotud kulud ja suurenevad suure lisandväärtusega innovatiivsetele seadmetele tehtavad kulutused, mis stimuleerivad uuenduslikesse toodetesse ja teenustesse investeerimist, aitavad kaasa töökohtade loomisele ja majanduskasvule ning parandavad liidu kaubandusbilanssi”. **Seitsmendaks** on mõningates liikmesriikides käivitatud huvitavaid detsentraliseeritud taastuvenergia tootmise algatusi kodanikühiskonna vahetusel osalemisel. Neist ilmneb, et kodanike, omavalitsusüksuste ja piirkondade aktiivne ja otsene kaasamine energiatootmisse avab uusi piirkondlike lisandväärtuse loomise võimalusi, mis suurendab märkimisväärselt uue kliima- ja energiapoliitika ühiskondlikku heakskiitu. **Kaheksandaks** saab järjest selgemaks, et taastuvate energiaallikate puhul peitub tehnoloogilises juhtpositsioonis oluline majanduslik tulevikupotentsiaal ning et regionaalarengut ja energiapoliitikat on võimalik omavahel ühendada.

2.2 2020. aastaks seatud eesmärkide osas on tehtud **märkimisväärseid edusamme**. 2012. aastaks oli kasvuhoonegaaside heide 1990. aasta tasemega võrreldes vähenenud 18 % ja prognooside kohaselt väheneb see tänu seni kokkulepitud meetmetele 2020. aastaks 24 % ja 2030. aastaks 32 %. Taastuvenergia osakaal energia lõpptarbimises oli 2012. aastal 13 %. Euroopa Komisjon prognoosib täiendavat kasvu 21 %-ni 2020. aastaks ja 24 %-ni 2030. aastaks. ELi majanduse energiamahukus vähenes 24 % võrra ajavahemikul 1995–2011, kuigi näib, et esialgset eesmärki parandada energiatõhusust 20 % ei saavutata. Neid näitajaid selgitab osaliselt pikaleveninud majanduslangus, süsinikdioksiidi leke ja suurem energiatõhusus.

2.3 Esseisvad väljakutsed on sellegipoolest veelgi tõsisemad ja vajavad kiireid meetmeid. **Valitsustevaheline kliimamuutuste rühm** avaldas hiljuti osa oma viiendast hindamisaruandest, millest nähtub, et kasvuhoonegaaside ülemaailmne heide on tõusnud enneolematu tasemeni hoolimata olemasolevatest leevendusmeetmetest. Rühma andmetel annavad vaid suur institutsiooniline ja tehnoloogiline muutus ja olulised investeeringud rohkem kui 50 %-lise võimaluse peatada ülemaailmne temperatuuritõus 2 C juures.

2.4 2008. aastal otsustas Euroopa Ülemkogu seada eesmärgiks **vähendada kasvuhoonegaaside heidet 2050. aastaks 80–95 %** kooskõlas rahvusvahelise kohustusega peatada ülemaailmne temperatuuritõus 2 C juures. Komisjon on esitanud vastavalt kliima edenemiskava ja energia tegevuskava aastani 2050.

2.5 **Komitee on aktiivselt toetanud** ja tähelepanelikult jälginud ELi kliima- ja energiapoliitika kohta tehtud otsuseid ja poliitika rakendamist. Komitee on esitanud seonduvatel teemadel palju arvamusi nii konsulteerimistaotluste alusel kui ka omaalgatuslikult. Nende hulka kuuluvad arvamused rahvusvaheliste kliimaläbirääkimiste⁽¹⁾, Euroopa Energiaühenduse⁽²⁾, energiahindade⁽³⁾ ja kütteostuvõimetuse⁽⁴⁾ kohta ning hiljutine arvamus vähese CO₂-heittega majanduse turupõhiste vahendite⁽⁵⁾ kohta.

2.6 Käesolev arvamus toetub varasematele komitee arvamustele ja täiendab neid. Nagu ka teised komitee arvamused, on see erinevate seisukohtade vaheline kompromiss. Käesolevas arvamuses käsitletakse üksnes teatist „Kliima- ja energiapoliitika raamistik ajavahemikuks 2020–2030“⁽⁶⁾. Paketi teiste osade kohta, nagu heitkogustega kauplemise süsteemi reform⁽⁷⁾, teatis energiahindade kohta⁽⁸⁾, soovitused kildagaasi kohta⁽⁹⁾ ja teatis tööstuse taassünni kohta⁽¹⁰⁾, koostab komitee eraldi arvamused.

3. Komisjoni raamettepanek

3.1 Kliima edenemiskava ja energia tegevuskava aastani 2050, avalikuks konsulteerimiseks avaldatud rohelise raamatu ja mõjuhindangu põhjal on komisjon esitanud **ettepanekute paketi** raamteatise kliima- ja energiapoliitika kohta aastaks 2030, nagu on nimetatud punktis 2.8.

3.2 Komisjon teeb ettepaneku seada **eesmärk vähendada kasvuhoonegaaside heidet 40 %** võrreldes 1990. aastaga. Heitkogustega kauplemise süsteemi kuuluv sektor peaks heidet vähendama 43 % võrra ja süsteemi mittekuuluv sektor 30 % võrra võrreldes 2005. aastaga. Pärast 2020. aastat tuleb heitkoguste ülemmäära iga-aastast vähendamiskoeffitsienti tõsta praeguselt 1,74 %-lt 2,2 %-ni. Heitkogustega kauplemise süsteemi mittekuuluvate sektorite eesmärk tuleks jagada liikmesriikide vahel peamiselt sama meetodi alusel kui praegu.

⁽¹⁾ ELT C 67, 6.3.2014, lk 145-149.

⁽²⁾ ELT C 68, 6.3.2012, lk 15-20.

⁽³⁾ ELT C 198, 10.7.2013, lk 1-8.

⁽⁴⁾ ELT C 341, 21.11.2013, lk 21-27.

⁽⁵⁾ ELT C 226, 16.07.2014, lk1.

⁽⁶⁾ COM(2014) 15 final

⁽⁷⁾ Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee arvamus teemal „ELi kasvuhoonegaaside heitkogustega kauplemise süsteem“ (ELTs veel avaldamata), EESC-2014-00800-00-00-AC-TRA

⁽⁸⁾ Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee arvamus teemal „Energiahinnad ja kulud Euroopas“, EESC-2014-01113-00-00-AC (vt ELT lk 64).

⁽⁹⁾ Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee arvamus teemal „Süsvesinike uurimine hüdrofrakkimise teel“, EESC-2014-01320-00-00-AC-EDI (vt ELT lk 34).

⁽¹⁰⁾ Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee arvamus teemal „Euroopa tööstuse taassünd“ (ELTs veel avaldamata), EESC-2014-00746-00-00-AC.

3.3 Komisjon teeb ettepaneku seada **taastuenergia osakaalu** eesmärgiks **vähemalt 27 %** energia lõpptarbimises ELis. Kõnealune eesmärk on siduv ELi tasandil, kuid liikmesriikide vahel seda ära ei jagata, mistõttu jääb ebaselgeks, keda võib selle mittedaavutamise korral vastutavaks pidada. Taastuenergia osakaal elektrisektoris suureneks praeguselt 21 %-lt 45 %-ni 2030. aastal.

3.4 Energiatõhususe kohta **ettepanekuid ei esitata**. Energiatõhususe direktiivi rakendamise hindamine viiakse läbi 2014. aasta keskpaigaks ning selle alusel kaalutakse täiendavaid ettepanekuid.

3.5 Komisjon teeb ettepaneku viia läbi **heitkogustega kauplemise süsteemi reform** ⁽¹¹⁾, luues turustabiilsusreservi, ning on esitanud ka sellekohase määruse eelnõu.

3.6 Komisjon puudutab ka **konkurentsi integreeritud turgudel** ja energiavarustuse kindluse edendamist ning on esitanud eraldi teatise **energiahindade** kohta ⁽¹²⁾.

3.7 Komisjon teeb ettepaneku **uue**, riiklikel kavadel põhineva juhtimismeetodi kasutuselevõtuks.

3.8 Edusammude paremaks hindamiseks teeb komisjon ettepaneku **laiendada** näitajate **kogumit**.

3.9 Peatutakse ka peamistel **täiendavatel poliitikavaldkondadel**, nagu põllumajandus ja maakasutus, süsinikdioksiidi kogumine ja säilitamine ning innovatsioon ja rahastamine.

3.10 Lõpetuseks annab komisjon lühiülevaate kasvuhoonegaaside heite vähendamise **rahvusvahelisest kontekstist**.

4. Komitee märkused 2030. aasta raamistiku kohta

4.1 Komitee tervitab komisjoni teatist, kuna selle eesmärk on tagada kliima- ja energiapoliitika eesmärkide jätkuv **prognoositavus**. Stabiilne ja prognoositav reguleeriv raamistik ning eeskätt selle sidus rakendamine on nende pikaajaliste otsuste ja suurte investeeringute eeltingimus, mida on vaja arengu juhtimiseks soovitud suunas.

4.2 Prognoositavuse oluline osa on sõnum, et kliima- ja energiapoliitika **raamistik aastani 2020** jääb oma põhielementides samaks.

4.3 Teatistes **võetakse** siiski **arvesse ka suuri muutusi**, mis on toimunud pärast 2020. aasta poliitika vastuvõtmist. Prognoositavuse vajadusest hoolimata toovad muutuva rahvusvahelise konteksti väljakutsed, vajadus majanduse elavdamise järele, suurem konkurentsivõime ja kasvavad energiahinnad kaasa vajaduse kohandada praegust poliitikat.

4.4 Globaalne soojenemine on suur ja pikaajaline oht meie planeedile ja tulevaste põlvete heaolule, aga ka majanduslikule jõukusele tervikuna. See läheb meile juba täna kalliks maksma. ELi jõupingutused peavad olema suunatud eesmärgile vähendada 2050. aastaks kasvuhoonegaaside heidet 80–95 %. **Komitee toetab komisjoni ettepanekut seada 2030. aasta eesmärgiks 40 %**, isegi kui seda peetakse **ambitsioonikaks**. Teatisega kaasneva mõjuhinnangu kohaselt oleks 35 % eesmärk piisav, et vähendamine püsiks 2050. aasta eesmärgi saavutamise rajal.

4.5 Kui 2008. aastal lepitati kokku nn 2020. aasta eesmärgis vähendada heidet 20 % võrra võrreldes 1990. aasta lähteväärtusega, olid heitkogused lähteaastaga võrreldes juba ligikaudu 10 % vähenenud. Nüüd näib, et 2020. aastaks saavutatakse 24 %-line langus, mis tähendab, et 11 aastaga toimub 14 %-line vähenemine. **Ühe kümnendi jooksul tuleks saavutada heitkoguste 16 %-line vähenemine**, mis ei peaks tänu tehnoloogilistele edusammudele, taastuenergia kulude alanemisele ja fossiilenergia kulude suurenemisele suuri probleeme tekitama. Siiski on alates 1990. aastast muutunud jõupingutuste tegemine majanduslanguse, post-kommunistlike majanduste ulatusliku restruktureerimise ja Kyoto mehhanismide kasutamise kaudu lihtsamaks.

⁽¹¹⁾ COM(2014) 20 final

⁽¹²⁾ COM(2014) 21 final

4.6 Ent selleks et saavutada kõnealune eesmärk ilma negatiivsete mõjudeta teistele, majanduslikele ja sotsiaalsetele jätkusuutlikkuse aspektidele, on äärmiselt oluline **tagada** rakendamiseks **kõige kulutõhusamad meetmed**. Seepärast tervitab komitee asjaolu, et komisjon ei tee enam ettekirjutusi kasvuhoonegaaside vähendamise ühe kallima võimaluse – biokütusesektori – osas. Komitee soovitas seda juba 2008. aastal⁽¹³⁾. Siinkohal tuleks hoolikalt hinnata ja ulatuslikult arutada paindlikkusmehhanismide kasutust, mille osas teeb komisjon nüüd ettepaneku need pärast 2020. aastat välja jätta. Hindamisel tuleks arvesse võtta täheldatud probleeme ning samuti ülemaailmse kulutõhususe ja rahvusvahelise kliimakoostöö arendamise eeliseid.

4.7 Poliitikameetmed mõjutavad eri majandussektoreid erinevalt. Seepärast tuleks meetmeid hoolikalt kavandada ja suunata, et **vähendada kahjulikke tagajärgi** ja kaitsta kõige haavatumaid energiatarbijaid. Vähese CO₂-heittega majandusele üleminek peab olema õiglane. Kesksed küsimused on väljaõpe, kvaliteetsed töökohad ja töötajate osalus, aga vajadusel ka kompensatsioonimeetmed.

4.8 Komitee toetab ka **komisjoni ettepanekut seada taastuvate energiaallikate osakaalu ühiseks eesmärgiks vähemalt 27 %**. Kui kasvuhoonegaaside heite 40 %-le vähendamise eesmärki võib käsitleda olulise kliimapoliitilise signaalina, eeskätt eelseisvate COP 20/COP 21 läbirääkimiste kontekstis, on taastuvate energiaallikate arendamine seevastu pigem energiapoliitiline eesmärk, et vähendada praegust liiga suurt sõltuvust impordist. Komitee kritiseerib asjaolu, et igale liikmesriigile ei seata eraldi siduvaid eesmärke. On täiesti arusaamatu, kuidas kavatseb komisjon jälgida sihtväärtusest kinnipidamist või, veelgi enam, kehtestada sanktsioone selle täitmata jätmise eest.

4.9 Suurem **energiatõhusus** on kõige paljutõotavam viis tegutseda kulutõhusalt energiapoliitika kõigi – keskkonnavaluste, majanduslike ja energiavarustuse kindluse eesmärkide saavutamise suunas. Potentsiaal on suur, kuid selleks on vaja radikaalseid meetmeid. Komitee ootab, et komisjon esitaks käesoleval aastal läbiviidava hindamise alusel tõhusad poliitikameetmed, milles võetakse arvesse laialdast hulka kõnealuses valdkonnas käsitlemist vajavaid küsimusi. Arvesse tuleb võtta kogemusi praeguse, alles hiljuti vastu võetud õigusraamistikuga. Kaaluda võiks ka valdkondlikke eesmärke, eelkõige selleks, et kasutada ära ehitus- ja transpordivaldkonna suurt potentsiaali.

4.10 **Komitee tervitab** komisjoni pakutud **uut juhtimismeetodit** ja selles sisalduvat järkjärgulist protsessi riiklike kavade koostamiseks. Nimetatud kavade koostamine võib anda hea võimaluse kaasata energiapoliitika küsimuste käsitlemisse, sealhulgas rakendamise osas võetavasse kohustusse lisaks sidusrühmadele ka laiemat kodanikuühiskonda. Ettepaneku kõige olulisem aspekt on nõue **konsulterida naaberriikidega**, mis peaks olema kohustuslik enne selliste riiklike otsuste tegemist, millel võivad olla teiste poolte jaoks kaugeleulatuvad tagajärjed, ning mis võiks olla otsustav samm tõelise **Euroopa energiaühenduse** suunas. Erinevate riiklike ressursside ja lähenemisviiside ja seeläbi energiaallikate eri jaotuste ühendamine võib pakkuda kulutõhusaid piirkondlikke süsteeme ja turge, andes panuse tasakaalustamisse, tootmise piisavusse ja varustuskindlusse. Seepärast kutsub komitee liikmesriike üles suhtuma tõhusasse juhtimismenetlusse positiivselt ning otsustama koos komisjoni ja kodanikuühiskonnaga, kuidas seda rakendada. Uus juhtimismeetod peaks olema läbipaistev ja kaasama kodanikuühiskonda ning piirama samas miinimumini ka liikmesriikide täiendavat halduskoormust.

4.11 Kui liikmesriigid kasutavad õigust **otsustada ise oma energiaallikate jaotuse üle**, on kesksed eesmärgid jätkusuutlikkus ja mitmekesistamine. Mõlemal puhul on vajalik suurendada taastuvate energiaallikate kasutust ja täiendada neid teiste vähese heitega allikatega. ELi poliitikameetmed ei tohi piirata neid liikmesriike, kes soovivad kasutada tuumaenergiat või teisi kohalikke energiaallikaid, sealhulgas ebatraditsioonilisi gaase.

4.12 Euroopa naabruspoliitikaga hõlmatud assotsieerunud riigid vajavad rohkem abi vähese CO₂-heittega majanduse arendamisel ja lihtsamat juurdepääsu selleks vajalikule tehnoloogiale; samuti on vaja toetada asjaomastes riikides kõnealusele valdkonnale spetsialiseerunud uurimiskeskusi.

⁽¹³⁾ ELT C 198, 10.07.2013, LK 56.

4.13 Viimastel nädalatel on probleemina esile toodud ELi suurt sõltuvust **ebaussaldusväärsetest** fossiilsetest **energiaallikatest** ning see vajab viivitamata tähelepanu. Energiavarustuse mitmekesistamiseks tuleb võtta otsustavaid meetmeid, nagu on kirjeldatud punktis 4.10, keskendudes püsivalt olemasolevatele ja võimalikult vähe heitkoguseid põhjustavatele energiaallikatele. Samuti on vaja tõelist energia siseturgu ja ühist energiaalast välispoliitikat eesmärgiga mitmekesistada tarneallikaid.

4.14 Komitee tervitab ettepanekut laiendada **näitajate** kogumit edusammude täpsemaks analüüsimiseks. Ebapiisav piiriülene ülekandevõime on jätkuvalt tõelise energia siseturu kõige olulisem takistus. Siinkohal on edusammude kontrollimiseks sobiv viis piirkondade ja riikide hinnaerinevuste arengusuundade jälgimine.

4.15 Selles osas on komisjonil oluline roll tagada **võrdsed tingimused** kahjulike toetuste järkjärgulise kaotamise ja riiklike toetuskavade kontrollimise kaudu⁽¹⁴⁾. See peaks kehtima ka heitkogustega kauplemise süsteemis kehtestatud toetusmeetmete suhtes, et hüvitada kaudsed kliimakulud, nt kõrgemad elektri hinnad, süsinikdioksiidi lekkest ohustatud tööstusharudele. Hüvitamissüsteem peaks hõlmama kogu ELi, et vältida liikmesriikidevahelisi konkurentsimoonutusi. Komitee avaldab ka eraldi arvamuse heitkogustega kauplemise süsteemi reformi käsitleva ettepaneku kohta⁽¹⁵⁾. Rahvusvahelisel tasandil peab komisjon samuti edendama võrdsed konkurentsitingimusi, mis tähendab, et seda küsimust tuleb muu hulgas käsitleda WTO raames toimuvatel läbirääkimistel, samuti Atlandi-üleses kaubandus- ja investeerimis-partnerluslepingus.

4.16 Riiklike toetuskavade üks oluline osa on **heitkogustega kauplemise süsteemi mittekuuluvatele sektoritele** suunatud poliitikameetmed. Eriti olulised on transpordi- ja küttesektor. Komitee on juba mitmeid kordi väljendanud oma seisukohta biokütuste poliitika osas. Siinkohal viitab komitee oma vastavasisuliste arvamustele⁽¹⁶⁾.

4.17 **Põllumajandusel ja maakasutusel** on kliimamuutuste leevendamises oma osa, kuid neid puudutavad poliitikameetmed vajavad suuremat analüüsi ja kaalumist. Põllumajandusest ja metsandusest saadaval säästval biomassil on oma roll energiaallikate mitmekesistamisel. Kui heitkogustega kauplemise süsteemi mittekuuluvate sektorite eesmärkidesse hõlmataks ka maakasutuse muutused, tuleks CO₂ siduja rollis metsade netosuurenemine täielikult maha arvata.

4.18 Teatisest puudub ka **teave edusammude kohta uute keskkonnahoidlike töökohtade loomisel**, mis oli 20-20-20 otsuste oluline eesmärk. Seni tehtud uuringud näitavad neutraalset või vaid väikest positiivset netomõju tööhõivele, samas kui töökohtade struktuur muutub oluliselt.

4.19 ELis on tõenäoliselt toimunud ulatuslik **olemasolevate tegevuste keskkonnahoidlikumaks muutmine**, nagu tõestab näiteks tootvate tööstusharude palju suurem energiatõhusus. Seni on energiamahukad tööstusharud suutnud kliimaväljakutsele vastata tõhususe suurendamisega, kuid kuna potentsiaal on suuremalt jaolt ära kasutatud, peaks tulevikus suhtuma süsinikdioksiidi lekke ohtu veelgi tõsisemalt.

4.20 Paljud Euroopa **energiamahukad tööstusharud** võistlevad avatud maailmaturgudel ilma igasuguse võimaluseta lisada oma hindadele ühepoolselt lisakulusid ning on seetõttu süsinikdioksiidi lekke tekkimise ohus. Need tööstusharud on ka enamikul juhtudel ülemaailmselt kõige energiatõhusamad ja väikseima CO₂-heituga. Sellistes tingimustes võib süsinikdioksiidi leke viia isegi ülemaailmsete heitkoguste suurenemiseni. Seepärast ei tohiks ELi poliitika tekitada nimetatud tööstusharudele suuremaid otseseid või kaudseid kulusid või vastasel juhul peaks see sisaldama selgeid sätteid nende suuremate kulude hüvitamiseks. Süsinikdioksiidi lekke vältimist puudutavad sätted peavad võimaldama heitelubade täiesti vaba eraldamist tehniliselt saavutatavate võrdlusaluste alusel seni, kuni on tõestatud, et uute tehnoloogiatega on võimalik heite oluline vähendamine majanduslikult otstarbekal viisil.

⁽¹⁴⁾ ELT C 226, 16.07.2014, lk 28.

⁽¹⁵⁾ ELT C 177, 11.06.2014, lk 88.

⁽¹⁶⁾ ELT C 198, 10.07.2013, lk 56.

4.21 Kliima- ja energiapoliitika väljakutsete parim ja tõeline lahendus on **innovatsioon**. EL ja liikmesriigid ning ka teised finantsjuhtimises osalejad peavad tegutsema otsustavalt selle potentsiaali ärakasutamiseks, toetades nii uute tehnoloogiate kasutuselevõttu kui ka riskialtimate murranguliste uuenduste osas tehtavaid pingutusi. Pikaajalisi eesmärke ei ole võimalik saavutada ilma tõeliste tehnoloogiliste hüpeteta paljudes sektorites. Selliste uuendusteni jõudmiseks on meil vaja konkurentsivõimelist tööstust, mis võib väljakutsega kohaneses säilitada konkurentsivõime ja avada uusi perspektiive. Siinkohal on peamine progressi võimaldav tegur kvaliteetne väljaõpe. Vähesed CO₂-heitega majanduse jaoks vajalike seadmete tootmisele spetsialiseerunud tööstus võib anda panuse Euroopa majanduse konkurentsivõimesse ja lihtsustada juurdepääsu sellistele seadmetele. See eeldab uurimistegevuse ja toetusmeetmete ühendamist.

4.22 Kliimamuutustega seotud väljakutsetele vastamiseks ja turvalise, ohutu ja taskukohase hinnaga energia pakkumise tagamiseks kõigile Euroopas tuleb muuta kõigi suhtumist ja käitumist. Ükskõik millise poliitikasuuna ELi otsuselangetajad valivad, **sõltub** selle sujuv **rakendamine** kõigi sidusrühmade varajasest **kaasamisest**. Nagu on nimetatud punktis 4.9, on siinkohal oma roll kodanikuühiskonnal ning komitee saab seda toetada.

4.23 Kliimapoliitikaga seoses on aga **kõige olulisem** küsimus **rahvusvaheline areng**. Kõnealuses teatistes esitatud poliitikaraamistik vähendaks oluliselt ELi osa ülemaailmses kasvuhooonegaaside heites. Praegu on see 11 %. Rahvusvaheline Energiaagentuur on teinud järelduse, et isegi praeguste poliitikameetmete abil väheneks ELi osa 2035. aastaks 7 %-ni. Euroopal lasub konkreetne ajalooline vastutus tegeleda kliimamuutustega, kuid üksinda tegutsedes ei avaldaks ta erilist mõju temperatuuritõusu peatamisele 2 C juures. ELi poliitika peamised eesmärgid on kaugleulatuv rahvusvaheline kokkulepe ja selle tõhus elluviimine. Kui seda ei saavutata, võib EL olla sunnitud oma poliitika ümber vaatama. Samal ajal tuleks palju rohkem tähelepanu ja meetmeid suunata kliimamuutustega **kohanemisele**, mida ei saa enam kauem eirata.

Brüssel, 4. juuni 2014.

Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee
president
Henri MALOSSE